

26.9.2013

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Meritullinkatu 10, PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

sähköposti: kirjaamo@minedu.fi ja
tutke@minedu.fi

Viitteenne: OKM/122/040/2011, lausuntopyyntö 23.8.2013
Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kehittämistä koskeva luonnos
hallituksen esitykseksi

LAUSUNNON ANTAJAN TAUSTATIEDOT

Kiinteistöalan Koulutussäätiö on valtakunnallinen ammatillinen erikoisoppilaitos. Oppilaitoksen opiskelijat ovat pääosin rakennuksen elinkaaren aikaisen hallinnon, muutosrakennuttamisen, käytön ja ylläpidon johtajia, asiantuntijoita sekä toimihenkilöitä, joiltain osin myös pääsuunnittelijoita, ammattirakennuttajia ja valvojia.

Vuonna 2012 opiskelunsa aloittaneista lähes 2200 henkilöstä noin 27 % oli suorittanut ISCED-luokituksen mukaisen korkea-asteen tutkinnon sekä lähes 18 % vanhan opistoasteen tutkinnon (mm. insinööri).

LAUSUNTO

Kehittämisen ja uudistamisen tavoitteena on

- 1) selkeämpi ja työelämälähtöisempi tutkintorakenne
- 2) ammatillisten tutkintojen osaamisperustaisen määrittelyn parantaminen
- 3) tutkintojen rakenteiden määrittely tutkinnon osittain
- 4) helpottaa opintopolkujen rakentamista ja osaamisen tunnistamista ja tunnustamista.

Lainsäädännön selkeyttäminen on edellä mainittujen tavoitteiden kannalta keskeistä. Keskeistä on myös havaita nykyisessä käytännössä piilevät kehitysmahdollisuudet sekä osaamisen kehittämisen nopeuttamiseen liittyvät näkökulmat.

Nykyisessä järjestelmässä ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot ovat toisen asteen tutkintoja. On eräiltä osin havaittavissa sekä työelämässä että ammattitutkintojen perusteissa, että osaamisvaatimukset on kuvattu varsin korkeiksi ja työtehtävät ovat myös perinteisten ammatillisten tehtävien yläpuolella.

Nämä "uuden ajan ammatit", vaikka ovatkin osittain vanhoja, korostavat joko osaamisalueen syväosaamista tai poikkitieteellistä - kokonaisuuksien hallintaa, liiketoiminnallista osaamista, teknisten kokonaisuuksien ymmärtämistä, lainsäädännön tulkinnan periaatteiden ymmärtämistä sekä vuorovaikutustaitoja ja johtamiskyvykkyyttä. Tällaiset "uuden ajan ammatit" nopeuttavat kehitystä ja luovat uutta osaamista. Taustalla ovat monesti toimialaspesifit osaamisvaatimukset esim. FISE (Rakennus-, LVI- ja kiinteistöalan henkilöpätevyydet, www.fise.fi) sekä alan omat pätevytymiset.

26.9.2013

Tutkintojärjestelmässä olisi siten raivattava tilaa "Higher Professional Education and Training (HPET) tuotteille" eli korkeamman ammatillisen osaamisen tutkinnoille (KAOT). Näihin tutkintoihin ja niitä valmistavaan koulutukseen osallistuvat jo alemman tai ylemmän korkeakouluasteen tutkinnon haltijat. Tällöin nämä ylemmät, HPET-tutkinnot olisi rinnastettava alemman tai ylemmän korkeakouluasteen tutkinnon osiin. Näyttäisi myös siltä, että sekä työelämän kannalta että korkea-asteen osaamisen kehittämisen kannalta tällaiset joustavat mahdollisuudet mielenkiintoisia. EU-maiden piirissä, esim. CEPIn – European Council of Real Estate Professions, www.cepi.eu, on ollut vastaavaa ajattelua jo muutamia vuosia.

Esitämme, että HPET/KAOT tutkintojen eli osaamisosien mahdollisuus otettaisi huomioon tutkintorakenteita uudistettaessa. Aloitteemme tukee ECVET-suositusta eikä ole ristiriidassa muun uudistamisen kanssa vaan parantaa tutkintojärjestelmän tehokkuutta, läpinäkyvyyttä, joustavuutta ja taloudellisuutta, sillä ylemmän asteen tutkinnoissa voidaan olettaa syntyvän suurempia hyötyjä sekä oppijalle että yrityksille.

Edellä mainitun lisäksi esitämme, että tutkintojen tulisi vastata entistä enemmän pätevyysvaatimuksia, jolloin myös tutkintoihin sisältyisi päivitysvelvollisuus (pätevyyksille varattu aika, joka on esim. Fisessä seitsemän vuotta), jolloin ne kelpaisivat kokemuksen ja työskentelyreferenssien lisäksi pätevyyden uusimisen perustaksi.

LAUSUNNON KESKEINEN SISÄLTÖ

Lausuntomme tukee tutkintorakenteiden uudistamista ja selkeyttä sekä ehdottaa ammattitutkintojen käyttämisen tekemistä näkyvämmäksi korkeakouluasteen elinikäisen oppimisen polkuina. Edellä mainittu tarkoittaa korkea-asteen ammattitutkintojen ottamista käyttöön erillisenä kokonaisuutena, joka vahvistaa työelämälähtöisyyttä, syventää teoreettista osaamista, parantaa tiedon soveltamiskykyä ja luo edellytykset tutkintojen osien kehittämiseksi.

Ehdotamme, että tutkinnot vastaisivat myös entistä enemmän pätevyysvaatimuksia. Ehdotamme myös tutkinnoille päivitysvelvoitetta silloin, kun ne on otettu pätevyyden perustaksi.

KIINTEISTÖALAN KOULUTUSSÄÄTIÖ

Keijo Kaivanto
rehtori

Jouko Lahti
koulutusjohtaja